

DINSDAG 16 OKTOBER 2018 06:18

8 Regionaal

Gezondheid

Oktober is borstkankermaand. Deze ziekte, die in Nederland één op de zeven vrouwen treft, wordt extra in de roze schijnwerpers gezet. Er is dan ook volop aandacht voor de inbreuk die de ziekte doet op de kwaliteit van leven. Diezelfde aandacht zou er moeten zijn voor alle kankerpatiënten, het hele jaar rond, vindt de Huizense psycholoog Daniela Hahn.

Psychosociale zorg voor patiënten moet beter en sneller

Daniela Hahn. „De psychosociale zorg voor kankerpatiënten moet beter.“

9 Regionaal

Gezondheid

Er is meer meer aandacht nodig voor leefkwaliteit kankerpatiënt

FOTO STUDIO KASTERMANS

Verder leven na kanker is vaak loodzwaar

Mirjam van Twisk
*medisch psycholoog/onderzoeksvrouw

Huizen • Kanker. Een diagnose die inlaat als een mokerslag. Is het een doodvonnis of valt er nog iets aan te doen? Wat het antwoord ook is, als je kanker hebt weet je een ding zeker: je gaat een medische mallemeulen in. Welke- of maandenlang en soms zelfs jarenlang staat je hele leven in het kader van de behandeling. Maar wat doet dat psychisch met je? Hoe ga je om met een doodvonnis? Hoe pak je je leven weer op als er een voortdurende dreiging is dat de ziekte terugkeert? Hoe kom je al die weken van mateelende onzekerheid door waarin je moet wachten op uitslagen? Waar de een met een zekere gelatenheid het ziekteproces ondergaat, of zelfs met enig optimisme

alles doorstaat, schiet de ander volledig in de stress. Raakt helemaal van de kaart. Gaat gebukt onder angsten of belandt in een depressie. Als van dat laatste sprake is, kan gespecialiseerd psycho-oncologische hulp broodnodig zijn. Maar die is, eenmaal uit het ziekenhuis, vaak lastig te krijgen. **Nood** Dat moet veranderen, vindt de Huizense Daniela Hahn (63). Als psycholoog en seksuoloog verbonden aan het Centrum voor Kwaliteit van Leven van het Antoni van Leeuwenhoekziekenhuis en in haar eigen psychologische praktijk in een Hilversum gezondheidscentrum maakt zij dagelijks van dichtbij mee hoe hoog de nood is. „Het komt regelmatig voor dat huisartsen me bijna smekten om tijd te

maken voor een van hun patiënten die als gevolg van kanker in grote psychische nood verkeert, maar nergens met spoed adequaat behandelbaar kan worden.“ Het maakt haar woedend. Daarom stelt ze alles in het werk om die situatie te verbeteren. „Te weinig realiseren de samenleving zich dat verder leven na kanker vaak een loodzware klus is.“ Wanneer je met kanker in het ziekenhuis ligt, is die aandacht voor psycho-oncologische noden er wel. Het zit dan standaard als aanbod in het behandelingsplan. Maar zodra je wordt ontslagen is er vaak niets meer, terwijl juist dan de angst en onzekerheid gaat opspelen. Kanker wordt behandeld in het ziekenhuis, maar beleven doe je hem thuis“, zegt Hahn. Haar missie: ervoor zorgen dat iedere kankerpatiënt recht krijgt

op snelle en (kosten)effectieve psychosociale ondersteuning of, zo nodig, psycho-oncologische zorg krijgt. **Betaalbaar** PSOZ (een koppelterm voor psychosociale ondersteuning en psychologische zorg) moet toegankelijk en betaalbaar blijven. Immers, snelle zorg verbetert de kwaliteit van leven, waardoor patiënten met een goede prognose weer sneller kunnen participeren in de maatschappij en re-integreren op de arbeidsmarkt. Bovendien voorkomt het met snel behandelen dat de klachten ernstiger worden. Maar ook palliatief behandelde mensen moeten deze zorg krijgen. Het wordt steeds meer ziekte, die vaak jaren veel van het verwerkingsverm

ten en hun dierbaren vergt. Hahn: „Natuurlijk, er zijn inloophuizen waar kankerpatiënten met logogenoten hun ervaringen kunnen delen, zoals Viore in Hilversum. Daar wordt prachtig werk verricht, maar je krijgt in slechts weinig inloophuizen gespecialiseerde psycho-oncologische zorg die ook nog eens vergoed wordt door zorgverzekeraars. Als je niet genoeg hebt aan gesprekken met logogenoten en gidsen (ondersteuners in inloophuizen), dan ben je aangewezen op de huisarts of diens praktijkondersteuner. Zij moeten de eerste opvang bieden (de psychosociale ondersteuning) maar zijn daar niet altijd voldoende op toegerust.“ **Psychische storm** „Bij ongeveer een derde van de patiënten is de problematiek te

zwaar, er moet dan worden doorverwezen naar een in oncologische vraagstukken geschoolde psycholoog, medisch maatschappelijk werker of psychiater (de psychosociale oncologische zorg).“ Bij die doorverwijzing doen zich meerdere problemen voor. Hahn legt uit: „Ten eerste wordt die specialistische hulp alleen vergoed als er een psychische storm is vastgesteld. En dat vinden patiënten vaak erg bezwaarlijk. Die willen geen etikette van gekte opgeplakt krijgen. En daarvan is ook feitelijk geen sprake, deze mensen lijden meestal aan een aanpassingsstoornis, oftewel psychische problemen die zijn ontstaan als reactie op emotionele en stressvolle veranderingen na hun kanker. Voor een aanpassingsstoornis krijg je echter geen doorverwijzing die wordt

Onder druk van behandelaars, KWF, beroepsverenigingen en patiëntenorganisaties loopt er nu wel een pilot om de psycho-oncologische zorg weer terug te krijgen in het basispakket van de verzekeraars, maar het duurt nog zeker twee jaar voordat daarvan in de praktijk iets te verwachten valt.“ **Wachttijden** Wanneer je je over die die drempel hebt heen gezet en met doorverwijzing dan toch op zoek gaat naar een specialist, dan stuit je op lange wachttijden. Die kunnen oplopen van zes tot twaalf weken. Bij gespecialiseerde klinieken soms zelfs vijftien weken. Dat is veel te lang, vindt Hahn. Oorzaak: enerzijds schaarste - er zijn te weinig op dit vlak geschoolde psychologen -, anderzijds de knelende contracten die behandelaars met verzekerings-

maatschappijen hebben. Waar zij maar kan, vraagt Hahn aandacht voor deze problemen. „De PSOZ moet sneller toegankelijk en beter betaalbaar worden. En de aanpassingsstoornis moet terug in de basisverzekering, waar hij in zoe uit weg bezuinigd werd. Tenslotte moeten psychologen, huisartsen en praktijkondersteuners beter worden geschoold, zodat zij adequater met de problematiek kunnen omgaan.“ **Minder zwaar** Waar zij kan draagt de Huizense zelf ook een steentje bij. Zo traint Hahn, samen met een collega, haar beroepsgenoten en praktijkondersteuners. En dat alles om ervoor te zorgen dat het leven na de diagnose kanker net iets minder zwaar wordt. Het gaat om kwaliteit van leven.

